

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ASAYİŞ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
SUÇ SORUŞTURMASI ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Rehberi

Asayiş Dairesi Başkanlığı Yayın No: 13

Ankara, 2011

İLETİŞİM

**Emniyet Genel Müdürlüğü
Asayiş Dairesi Başkanlığı
Suç Soruşturması Şube Müdürlüğü
Cinsel Suçlarla Mücadele Büro Amirliği**

Tel : 0312 412 28 78 / 79

Faks : 0312 428 81 40

asayisdb@egm.gov.tr

insanticareti@egm.gov.tr

Baskı:

Başak Matbaacılık ve Tan. Hiz. Ltd. Şti.

Tel : 0 312 397 16 17

ÖNSÖZ

Toplumsal yaşam ile doğrudan ilgili bir alan olarak güvenlik hizmetleri, sürekli değişen, gelişen ve yeniden organize edilen bir niteliğe sahiptir. Güvenlik hizmetlerinin önemli unsurlarından birisini de suç soruşturma hizmetleri oluşturmaktadır. Suç soruşturma hizmetlerinin modern bir yaklaşımla yürütülmesi, standart hale getirilmesi ve bu alanda profesyonel birikimin sağlanması Emniyet Teşkilatımızın temel öncelikleri arasında yer almaktadır.

Ülkemizde suç soruşturma hizmetlerinin yürütülmesi bakımından eksikliği hissedilen konuların başında, “cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların soruşturulmasında” uygulanacak yöntemler ve kullanılacak modern soruşturma teknikleri gelmektedir. Bu eksikliği gidermek amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğümüz tarafından geçtiğimiz yıllarda bir dizi çalışma yapılmış ve bu alanda uluslararası ve ulusal düzeyde önemli bir bilgi birikimi sağlanmıştır.

Mevcut birikimin, suç soruşturmasında görev alan bütün personelimizin istifadesine sunulmasını sağlamak amacıyla bu Rehber hazırlanmıştır. Çalışma ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların soruşturmasında görev alan polisi, genel olarak bu suçların hukukî durumu hakkında bilgilendirmek, bu suçlar nedeniyle mağdur olan veya şüpheli olarak yakalanan kişilerin ifade alma işlemleri sırasında dikkat edilecek temel hususları ortaya koymak ve suçların delillendirilmesinde önem taşıyan noktaları uygulayıcıların dikkatine sunmak amaçlanmaktadır.

Rehberin hazırlanmasında, değişik illerimizin aynı nitelikte suçların soruşturulmasına ilişkin deneyim ve birikimlerinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda otuz ilimizin Asayiş Şube Müdürlüğü Ahlak Büro Amirliklerinde görevli personelin katılımı ile 2009 ve 2010 yıllarında farklı illerimizde, Rehberin hazırlanması ile ilgili çalışmalar yapılmış, ayrıca hazırlanan rehberle ilişkin adli makamlar ile uzman kişilerin görüş ve önerileri metne yansıtılmıştır.

İçerdiği konular ve kapsam alanı itibariyle ilk olan bu Rehberin önümüzdeki süreçte, personelimizin cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların soruşturmasında başvuracağı temel kaynaklardan biri olacağı değerlendirilmektedir.

Hüseyin ÖZALP

Asayiş Dairesi Başkanı
1. Sınıf Emniyet Müdürü

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	7
------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HUKUKÎ ÇERÇEVE	9
Cinsel Suçlara Karşı İşlenen Suçların Kapsamı.....	9
1.1. Cinsel Saldırı.....	10
1.2. Çocukların Cinsel İstismarı	14
1.3. Reşit Olmayanla Cinsel İlişki.....	18
1.4. Cinsel Taciz	21

İKİNCİ BÖLÜM

2. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN ÖĞRENİLMESİ VE SORUŞTURULMASI.....	24
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇUN MAĞDURLARI VE İFADE ALMA	26
3.1. Mağdur	26
3.2. Mağdur Hakları.....	28
3.3. Mağdur İfadesini Alan Polisin Sahip Olması Gereken Özellikler.....	30
3.4. İfade Alma Odasının Özellikleri	31
3.5. İfadenin Alınmasında Dikkat Edilecek Hususlar	32
3.5.1. İfade Alma Öncesi Hazırlık Aşaması	32
3.5.2. İfade Almanın Aşamaları	33
a. Giriş Aşaması.....	33
b. Serbest Anlatım	34
c. Sorular ve Cevaplar	35
d. İfade Alma İşlemine Son Verilmesi	36
3.5.3. İfade Alma Sonrası Değerlendirme ve Bilgi Paylaşımı.....	37
Kontrol Listesi ve Sorular 1.....	38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇUN ŞÜPHELİLERİ VE İFADE ALMA	40
4.1. Şüpheli	40
4.2. Şüpheli Hakları.....	40
4.3. Şüpheli İfadesini Alan Polisin Özellikleri.....	42
4.4. Şüpheli Hakkında Bilgi Toplanması.....	42
4.5. Soruşturmacının Şüpheliye Yaklaşımı	44
4.6. İfade Almada Dikkat Edilecek Hususlar	44
4.6.1. İfade Alma İçin Hazırlık Yapılması.....	44
4.6.2. İfade Almada Uygulanacak Usûl	46
4.6.3. İfade Alma Aşaması	48
4.6.4. İfade Alma Sonrası Yapılacak İşlemler.....	49
Kontrol Listesi ve Sorular 2.....	50

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA DELİLLENDİRME	52
5.1. Olay Yeri İncelemesinin ve Delillendirmenin Hukukî Boyutu	52
5.2. Delillerin Muhafazasında Dikkat Edilecek Hususlar	54
5.3. Olay Yerinin Muhafazası ve Kayda Alınması	57
5.4. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçların Delilleri	58
Kontrol Listesi ve Sorular 3.....	61

ALTINCI BÖLÜM

6. SORUŞTURMADA DİKKAT EDİLECEK DİĞER HUSUSLAR.....	62
--	-----------

GİRİŞ

Modern yaşam, kişi hak ve özgürlüklerini toplumsal yaşamın merkezi haline getirmiş, bu özgürlüklere yönelik tehlikelerin önlenmesi güvenli bir yaşamın ana unsurlarından birisi haline gelmiştir. Modern yaşamın, sağladığı imkânlar yanında birtakım riskleri de beraberinde getirdiği bugün her zamankinden daha fazla kabul görmektedir. Çağımızın temel güvenlik sorunlarının başında bireylerin bedensel ve cinsel dokunulmazlığına yönelik suçlar gelmektedir.

Çağdaş toplumlar, bu suçların önlenmesi ve soruşturulmasına yönelik daha etkin ve etkili tedbirleri yaşama geçirmektedirler. Ülkemizde de bu alanda bir dizi yasal ve toplumsal tedbirin alınmasına yönelik çalışmaların yıllardır gündemde olduğu, son olarak 2005 yılında yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu'nda, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların yeni bir bakış açısıyla ele alındığı bilinmektedir.

Yapılan yasal düzenlemeler ile paralel olarak soruşturma boyutunda da bu suçlara yönelik profesyonel bir yaklaşımın yaşama geçirilmesi kaçınılmazdır. Özellikle soruşturma sürecinde mağdur odaklı hareket eden ve şüphelinin haklarını da yok saymayan bu anlayışın temelinde delilden şüpheliye en hızlı şekilde ulaşmak ve soruşturmanın gerekli kıldığı kolluk işlemlerini yerine getirirken de kişi hak ve özgürlüklerini korumak temeldir.

Bu temel yaklaşım ekseninde hazırlanan Rehber ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların soruşturulması ve özellikle mağdur ve şüpheli ifade alma işlemlerinin standart hale getirilmesi ile profesyonel bir anlayışın hâkim kılınması amaçlanmaktadır. Aynı zamanda belirtilen suçların soruşturma işlemlerinin, daha çağdaş ve insanî esaslara uygun olarak yürütülmesi yönünde uygulayıcı personele yönelik temel hususlara yer verilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HUKUKÎ ÇERÇEVE

Cinsel dokunulmazlığı ihlal eden fiiller, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102, 103, 104 ve 105'inci maddelerinde düzenlenmiştir.

Türk Ceza Kanunu (TCK)'nda “*Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar*” arasında yer alan;

- *Cinsel Saldırı* suçu **madde 102'de**,
  - *Çocuğun Cinsel İstismarı* suçu **madde 103'te**,
  - *Reşit Olmayanla Cinsel İlişki* suçu **madde 104'te**,
  - *Cinsel Taciz* suçu **madde 105'te**,
- düzenlenmiştir.

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçların Kapsamı

Cinsel dokunulmazlık, günümüzde modern hukukun korumaya aldığı değerlerin başında gelir. Cinsel dokunulmazlık, kişilerin vücudu üzerinde cinsel davranışlarda bulunulması suretiyle ihlal edilir. Bu suçların cezaî yaptırıma bağlanmasında temel amaç, kişilerin cinsel dokunulmazlığını korumaktır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, cinsel arzuları tatmin amacıyla kişinin vücudu üzerinde veya vücuduna yönelik gerçekleştirilen fiillerdir. Kişilere karşı işlenen en ağır suçlardan birisi olarak değerlendirilen cinsel suçlar, söz atma ile başlayan, elle sarkıntılık, cinsel haz almaya yönelik davranışlar ile bu fiillerin en uç noktası kabul edilen ırza geçme eylemlerini içermektedir.

Bu kapsamda, hangi fiillerin değerlendirildiği ileriki bölümlerde anlatılmaktadır.

1.1. Cinsel Saldırı

765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu'nda yer alan **“sarkıntılık, ırza tasaddi ve ırza tecavüz”** suçları, 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu'nda tek bir başlık altında **“Cinsel Saldırı”** olarak tanımlanmıştır.

Eski TCK'da korunan temel yarar genel adab ve aile nizamı iken, yeni TCK'da bundan farklı bir yaklaşım benimsenmiş, cinsellik kişisel bir özgürlük alanı olarak değerlendirilerek doğrudan kişiyi merkeze alan bir anlayışa geçilmiştir.

(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Asliye Ceza)

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, yedi yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır. (Ağır Ceza)

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,*
- b) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,*

- c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı,
- d) Silâhla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

İşlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır.

(5) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

Kanun maddesinden de anlaşılacağı üzere cinsel saldırı; cinsel arzuları tatmin amacıyla mağdurun rızası hilafına vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesidir.

Şehvî arzular ile kişilerin vücutlarına dokunma, elleme veya öpme gibi eylemler bu suçun konusu olabildiği gibi, vücuda organ veya sair cisimlerin sokulması da cinsel saldırı suçunu oluşturabilir. Vücuda temas olmaksızın yapılan cinsel (içerikli) davranışlar, bu suçun kapsamı dışındadır.

18 yaşından büyüklerin,
vücut dokunulmazlıklarının temas yoluyla ihlal edilmesi suretiyle, maruz kaldıkları cinsel nitelikli davranışlar TCK'nın 102'nci maddesi kapsamında
cinsel saldırı olarak değerlendirilmelidir.

Cinsel saldırı suçunun özelliği, bu suçu oluşturan fiillerin mağdurun iradesi dışında gerçekleş(tiril)mesidir. Suçun, mağdura karşı cebir, tehdit ya da hile kullanılarak, bilincinin yitirilmesine neden olarak veya bilincinin kapalı olmasından yararlanılarak işlenmesi ise **“ağırlaştırıcı sebep”** kabul edilmektedir.

Cinsel saldırı suçu, farklı cinsten kişiye karşı işlenebileceği gibi aynı cinsten kişiye karşı da işlenebilir.

Suçun TCK'nın 102 nci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen basit hali ile, aynı maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen, eşe karşı işlenen her türlü cinsel saldırı fiillerinde soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi, **mağdurun şikayetine bağlıdır.**

Eşe karşı olmayan, vücuda organ yahut sair cisim sokulması suretiyle veya 102/3, 4 ve 6. fıkralarında düzenlendiği şekilde cinsel saldırı suçunun işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturma re'sen yürütülür, **bu durumda şikayet şartı aranmaz.**

Yargıtay 5. Ceza Dairesi’nce “cinsel saldırı” suçu ile ilgili verilen kararlardan birine özet olarak aşağıda yer verilmiştir.

ÖRNEK YARGITAY KARARI

YARGITAY 5. Ceza Dairesi

Esas No : 2008/8284

Karar No : 2009/11122

Tarih : 06.10.2009

CİNSEL SALDIRI

ÖZET: Mağdurenin beyanı ve tutanaktaki anlatım arasındaki çelişkinin giderilmesi için olayın yegane tanıkları konumundaki tutanak mümzi polis memurları dinlenmesi, mağdurenin geçici raporundaki bulguları ile ilgili olarak çekildiği belirtilen grafileri de eklenmek suretiyle kesin raporunun aldınılması ve yine suç vasfına etkisi gözetilerek mağdurenin onaylı nüfus kaydı da getirildikten sonra hasıl olacak sonuca göre bir karara varılması gerekir.

Cinsel saldırı suçlarında,
mağdurun yaşı hangi suçun
oluşacağı konusunda belirleyici
olduğu için, öncelikle mağdurun
yaş tespiti yapılmalıdır.

1.2. Çocukların Cinsel İstismarı

“Çocukların Cinsel İstismarı”; çocuğun cinsel içerikli her türlü davranışa maruz bırakılmasını ifade eder.

Bu suçun işlenmesi itibariyle bazı fiiller şöyledir:

- ➔ Onbeş yaşını tamamlamamış çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,
- ➔ Onbeş yaşını tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,
- ➔ Onbeş yaşını tamamlamış, algılama yeteneği gelişmiş, fakat onsekiz yaşını tamamlamamış çocuklara karşı cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış.

TCK Madde 103
Çocukların Cinsel İstismarı:

(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden; (Asliye Ceza)

- a) *Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,*

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

(3) (Değişik fıkra:29/06/2005-5377S.K./12. mad) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru alan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. (Ağır Ceza)

Çocuğa Karşı Cinsel Taciz suçu işlenebilir mi?

Çocuğa karşı işlenen her türlü cinsel davranış "cinsel istismar" olarak tanımlandığından Türk Ceza Kanunu'nun 105'inci maddesinde yazılı olan "Cinsel Taciz" suçu çocuklara karşı işlenemez.

Cinsel istismar suçunun oluşması için, çocuğa yönelik "cinsel davranış"ın gerçekleştirilmesi yeterlidir.

Çocuğun vücuduna dokunulmaksızın yapılan ahlak dışı hareketler de çocukların cinsel istismarı suçu kapsamında değerlendirilmelidir.

Dolayısıyla TCK'nın 105'inci maddesinde düzenlenen "Cinsel Taciz" suçu, çocuğa karşı gerçekleştirildiğinde Cinsel İstismar suçunu oluşturur.

Yargıtay 5. Ceza Dairesi’nce “cinsel istismar” suçu ile ilgili verilen kararlardan birine özet olarak aşağıda yer verilmiştir.

ÖRNEK YARGITAY KARARI

YARGITAY 5. Ceza Dairesi

Esas: 2008/15019 **Karar:** 2009/1909

Özet: Sanığın mağdurenin kalçasını sıkmak şeklinde gerçekleşen ve vücut temasını da içeren eylemi, çocuğa basit cinsel istismar suçunu oluşturur.

Çocuğun basit cinsel istismarı ve basit cinsel saldırı suçlarından sanık Ensar’ın yapılan yargılanması sonunda; eylemlerinin çocuğun basit cinsel istismarı ve cinsel taciz suçlarını oluşturduğunun kabulü ile mahkumiyetine dair, (İstanbul Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi)’nce 10.04.2008 tarih ve 2007/285 Esas, 2008/102 Karar sayı ile verilen hükümlerin süresi içinde Yargıtay’ca incelenmesi sanık müdafii tarafından istenilmiş olduğundan, dava evrakı Yargıtay C.Başsavcılığı’nın 18.11.2008 günlü tebliğnamesi ile Daireye gönderilmekle incelenerek gereği düşünüldü:

Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre, yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddiyle, sanık hakkında 29.12.2006 günlü basit cinsel istismar eyleminden dolayı kurulan mahkumiyet hükmünün usul ve yasaya uygun olmakla ONANMASINA,

Sanık hakkında 15.03.2006 günlü eylemden dolayı kurulan hükme gelince;

Sanık müdafinin diğer temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

Ancak;

Sanığın oluşu kabul edilen 15.03.2006 günü mağdurenin kalçasını sıkmak şeklinde gerçekleşen ve vücut temasını da içeren eyleminin, çocuğun basit cinsel istismarı vasfında bulunduğu ve TCK.nun 103/1. maddesi uyarınca cezalandırılması gerektiği gözetilmeyerek cinsel taciz olarak kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulması,

Kanuna aykırı, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün 5320 sayılı Yasa’nın 8/1. maddesi gözetilerek CMUK.nun 321 ve 326. maddeleri uyarınca kazanılmış hak saklı kalmak üzere (BOZULMASINA), 19.02.2009 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

1.3. Reşit Olmayanla Cinsel İlişki

Algılama yeteneği gelişmiş **15-18 yaş** arasındaki çocuklar ile **cebir, tehdit ve hile olmaksızın cinsel ilişkide** bulunulmasıdır.

TCK Madde 104

Reşit Olmayanla Cinsel İlişki:

(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (Sulh Ceza)

Bu suçun faili herkes olabilir. 18 yaşından küçükler arasında işlenmesi durumunda, suçun failinin kim olacağı konusunda madde metninde açıklık bulunmamaktadır.

Suçun ana unsuru **“cinsel ilişkinin”** gerçekleşmiş olmasıdır. Bu ilişkiye yönelik olarak icra hareketlerine başlanarak, elde olmayan nedenlerle ilişkinin gerçekleşmemesi durumunda suça teşebbüs söz konusu olabilecektir.

Türk Medeni Kanunu’nun 11’inci maddesinde **“erginliğin”** 18 yaşın doldurulmasıyla kazanıldığı belirtilmektedir. Ayrıca erginlik **“evlenme ve mahkeme kararı ile de”** sağlanmaktadır. Mahkeme kararı ve evlenme ile ergin kılınan kişi bu suçun mağduru olamaz.

Reşit Olmayanla
Cinsel İlişki Suçunun Mağduru;
**15 yaşını bitirmiş, algılama
yeteneği gelişmiş ve
aynı zamanda ergin olmamış
kişilerdir.**

Bu suçun soruşturulmasında, suçun işlenme tarihi temel alınmalıdır. Örneğin; bu madde kapsamında sayılan çocukların doğum yapması durumunda hamileliğinin başlangıcının, 15 yaşını bitirdiği tarihten önce olduğunun tespit edilmesi halinde, faile çocukların cinsel istismarı suçundan işlem yapılır.

Burada esas amaç; suçun öğrenildiği tarihin değil, işlendiği **tarihin tespit edilmesidir.**

Maddede bahsedilen suçta cebir, tehdit ve hile unsurlarının bulunması ve algılama yeteneği gelişmemiş kimseye karşı işlenmesi halinde TCK'nın 103'üncü maddesinde yer alan çocukların cinsel istismarı suçundan işlem yapılması gerekir.

ŞİKAYET HAKKI

Bu suçla ilgili şikayet hakkı, **sadece mağdura ait** olup anne babanın veya vasinin şikayet hakkı yoktur.

Şikayet koşulu gerçekleşmeden şüpheli hakkında hiçbir işlem (yakalama, gözaltı) yapılamaz.

Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nce Reşit Olmayan Mağdureyle Rızasıyla Cinsi Münasebette Bulunma suçu ile ilgili verilen içtihat karar örneğine aşağıda yer verilmiştir.

ÖRNEK YARGITAY KARARI

YARGITAY 5. Ceza Dairesi

Esas No: 2007/1833 **Karar No:** 2009/7760

Reşit Olmayan Mağdureyle Rızasıyla Cinsi Münasebette Bulunma

Reşit Olmayan Mağdureyle Rızasıyla Cinsi Münasebette Bulunma

Reşit olmayan mağdure ile rızasıyla cinsi münasebette bulunma suçundan sanık Rahmi D.....'ın yapılan yargılaması sonunda; atılı suçtan mahkumiyetine dair Antalya 9.Asliye Ceza Mahkemesinden verilen 07.12.2005 gün ve 2005/225 Esas, 2005/631 Karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi sanık tarafından istenilmiş olduğundan dava evrakı Yargıtay Cumhuriyet başsavcılığından tebliğname ile daireye gönderilmekle incelenerek gereği düşünüldü:

Hükümden sonra 25.02.2006 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren, Anayasa Mahkemesinin 23.11.2005 gün ve 2005/103-89 sayılı kararıyla 5237 sayılı TCK.nun 104/2.maddesinin iptal edilmiş olması ve suç tarihi itibariyle 16 yaşı içinde bulunan mağdurenin 01.03.2004 tarihli duruşmada alınan beyanında sanık hakkında şikayetçi olmaması nedeniyle, reşit olmuyan mağdureyle rızasıyla cinsi münasebette bulunma eyleminin 5237 sayılı TCK.nun 104/1.maddesi kapsamında olup takibinin şikayete tabi olması karşısında sanık hakkındaki kamu davasının 5237 sayılı TCK.nun 73/4. ve CMK.nun 223/8.maddesi uyarınca düşmesine karar verilmesi lüzumu,

Bozmayı gerektirmiş, sanığın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Yasanın 8/1.maddesi gözetilerek CMUK.nun 321.maddesi uyarınca BOZULMASINA, 18.06.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Sanığın oluşu kabul edilen 15.03.2006 günü mağdurenin kalçasını sıkmak şeklinde gerçekleşen ve vücut temasını da içeren eyleminin, çocuğun basit cinsel istismarı vasfında bulunduğu ve TCK.nun 103/1. maddesi uyarınca cezalandırılması gerektiği gözetilmeyerek cinsel taciz olarak kabulü ile yazılı şekilde hüküm kurulması,

Kanuna aykırı, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün 5320 sayılı Yasa'nın 8/1. maddesi gözetilerek CMUK.nun 321 ve 326. maddeleri uyarınca kazanılmış hak saklı kalmak üzere (BOZULMASINA), 19.02.2009 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

1.4. Cinsel Taciz

765 sayılı eski Türk Ceza Kanunu'nda “**söz atma**” olarak ifade edilen bu suç, 5237 sayılı TCK'da “**Cinsel Taciz**” olarak ifade edilmektedir.

Cinsel taciz; sözlü, yazılı fiillerle veya beden hareketleriyle, mağdurun vücuduna temas içermeyen, cinsel arzuları tatmine yönelik davranışlardır.

Bu davranışlar; ısıklık çalmak, cinsel organını göstermek, rahatsız edecek derecede mağduru seyretmek, her türlü iletişim aracıyla cinsel içerikli yazılar göndermek, el kol işaretleri ile cinsel ilişkide bulunmayı önermek, soyunmak gibi hareketler ile söz ve davranışlar olabilir.

Cinsel taciz suçunun
soruşturulması ve
kovuşturulması
mağdurun şikâyetine
bağlıdır.

TCK Madde 105 **Cinsel Taciz:**

(1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikâyeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur. (Sulh Ceza)

(2) Bu fiiller; hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuzu kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.

Cinsel taciz suçunda, vücut dokunulmazlığının temas yoluyla ihlali söz konusu değildir. Mağdurun vücuduna cinsel amaçlı dokunma eylemlerinin dışında kalan cinsel davranışlar cinsel taciz olarak değerlendirilir.

Yargıtay 5. Ceza Dairesince Cinsel Taciz suçu ile ilgili verilen kararlardan örnek olması için bir tanesinin özetine aşağıda yer verilmiştir:

ÖRNEK YARGITAY KARARI

YARGITAY 5. Ceza Dairesi

Esas : 2007/3731

Karar : 2007/4315

Tarih : 04.06.2007

CİNSEL TACİZ

ÖZET : Sanığın mağdureye yaklaşıp hiçbir bedensel temasta bulunmaksızın cinsel organını çıkarıp oynatarak göstermekten ibaret eylemi cinsel taciz suçunu oluşturur.

Suçun faili veya mağduru farklı cinsiyetten olabileceği gibi, aynı cinsiyetten olabilir.

Çocuğa karşı cinsel taciz niteliğindeki her türlü eylem, yasa gereği cinsel taciz olarak değil, “**cinsel istismar**” suçu kapsamında değerlendirilir.

**5271 Sayılı CMK'nun
253/3'üncü maddesi gereğince;**

“Soruşturulması ve kovuşturulması
şikayete bağlı olsa bile,
Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen
Suçlarda uzlaşma yoluna gidilemez.”

İKİNCİ BÖLÜM

2. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARIN ÖĞRENİLMESİ VE SORUŞTURULMASI

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, genel olarak gizli kalan ve çoğunlukla ceza yargılamasının konusu olması istisnai olan suçlar arasında yer almaktadır. Bununla birlikte önemli bir toplumsal sorun olarak gün geçtikçe daha da önemli hale gelmektedir.

Cinsel suç mağdurlarının neredeyse tamamına yakınının kadın ve çocuklardan oluştuğu göz önüne alındığında, cinsel saldırının mağdur üzerinde yarattığı etki daha iyi anlaşılmaktadır. Cinsel suç mağduru kişiler, utanma duygusu, toplumun tepkisi, dedikodular ve dışlanma gibi kaygılarla olayı saklama eğilimindedirler.

Cinsel suç olaylarının, hakkında yasal müracaatta bulunulmayan olaylar da dâhil ülke genelinde mevcut durumunu ortaya koyacak bilimsel bir araştırma olmamakla beraber, gerçekleşen olayların büyük bir bölümünden polisin veya adli mercilerin haberdar olmadığı değerlendirilmektedir.

Polis, cinsel suçları değişik yöntemler ile öğrenebilmektedir. Hassas bir konu olması titibariyle bu olayların öğrenilmesi için titiz çalışmaların yapılması kaçınılmazdır. Polisin karşılaştığı cinsel suç olaylarının analizi sonucunda elde edilen suç intikal şekillerini aşağıdaki gibi sınıflandırabiliriz:

- ➔ İhbar (Ebeveynler, eğitim kurumları, çevre sakinleri ...),
- ➔ Mağdurun veya diğer kişilerin şikâyeti,
- ➔ Başka bir adli olaydan edinilen bilgilerin değerlendirilmesi,
- ➔ Suçüstü,
- ➔ İstihbari çalışmalar,
- ➔ Diğer ülke polis teşkilatları ve Başkanlığımızın koordinasyonu ile bilgi paylaşımı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇUN MAĞDURLARI VE İFADE ALMA

3.1. Mağdur

Ceza hukukunda mağdur, “suç olarak tanımlanan eylemden doğrudan veya dolaylı olarak zarar gören kişi” olarak tanımlanmaktadır.

“Cinsel Suç mağduru”
cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlardan zarar gören kişidir.

Cinsel suç mağdurları,
genel itibari ile yaşadıkları olay neticesinde bedensel ve ruhsal zarara uğramaktadırlar.

Cinsel suç mağduru, suçun niteliği gereği yapılacak soruşturmada mağdur sıfatı taşımakla birlikte, aynı zamanda olayın tanığıdır. Bu nedenle, ifadesi alınırken gereken ayrıntılara özen gösterilmelidir.

Unutulmamalıdır ki!

Tek tanık mağdurun kendisi olabilir.

Polis, mağdurun ifadesinin alınmasına özel önem ve dikkat göstermelidir.

Polisin, bu amaçla cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar konusunda özel olarak eğitilmesi büyük önem taşımaktadır.

Ceza muhakemesinde, cinsel suç mağdurunun dinlenmesine ilişkin özel bir düzenleme yer almamaktadır.

Unutulmamalıdır ki; cinsel saldırıdan dolayı psikolojik bunalım, suçluluk ve utanç hissi, erkeklerden oluşan bir topluluk karşısında konuşmaktan çekinme, şüpheli ile aynı ortamda bulunmaktan dolayı yaşanan ızdırap gibi nedenler, cinsel suç mağdurlarının daha hassas ve özel bir muameleye tabi tutulmalarını gerekli kılmaktadır.

İkincil mağduriyetin
önlenmesine yönelik olarak,
mağdurun kolluğa intikalinde olayın
öğrenilmesini müteakip hiçbir
görüşme yapılmadan
derhal Cumhuriyet savcısından
talimat alınmalıdır.

3.2. Mağdur Hakları

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234'üncü maddesinde mağdur hakları şöyle düzenlenmiştir:

Mağdur İle Şikâyetçinin Hakları

Madde 234 - (1) Mağdur ile şikâyetçinin hakları şunlardır:

a) Soruşturma evresinde;

1. Delillerin toplanmasını isteme,
2. Soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet savcısından belge örneği isteme,
3. (Değişik altbent: 24/07/2008-5793 S.K./ 40.mad) Vekili bulunmaması halinde, **cinsel saldırı suçu** ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,
4. 153'üncü maddeye uygun olmak koşuluyla vekili aracılığı ile soruşturma belgelerini ve elkonulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceletme,
5. Cumhuriyet savcısının, kovuşturmaya yer olmadığı yönündeki kararına Kanunda yazılı usule itiraz hakkını kullanma,

b) Kovuşturma evresinde;

1. Duruşmadan haberdar edilme,
2. Kamu davasına katılma,
3. Tutanak ve belgelerden vekili aracılığı ile örnek isteme,
4. Tanıkların davetini isteme,

5. (Değişik altbent: 24/07/2008 - 5793 S.K./ 40.mad) Vekili bulunmaması halinde, **cinsel saldırı suçu** ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme,

6. Davaya katılmış olma koşuluyla davayı sonuçlandıran kararlara karşı kanun yollarına başvurma.

(2) Mağdur, onsekiz yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın bir vekil görevlendirilir.

(3) Bu haklar, suçun mağdurları ile şikâyetçiye anlatılıp açıklanır ve bu husus tutanağa yazılır.

Madde hükmünden de anlaşılacağı gibi kanun koyucu mağdura bir kısım haklar tanımaktadır. Alt sınırı beş yıl ve üstü hapis cezası gerektiren suçlarda müdafî isteme hakkı ceza miktarı ile belirlenmiş iken, cinsel saldırı suçunda bu hak sadece suça özgü olarak belirlenmiştir.

Cinsel saldırı ve çocuğun cinsel istismarı suçlarında,

mağdurun beden ve ruh sağlığının bozulup bozulmadığı, yapılacak soruşturma ve kovuşturma aşamasında her zaman suç niteliğinin belirlenmesinde önem taşıdığından, bu durumun tespiti için Cumhuriyet savcısından talimat alınmalıdır.

3.3. Mağdurun İfadesini Alan Polisin Sahip Olması Gereken Özellikler

- ➔ Mağdurun ifadesini alacak polisin, spesifik olarak cinsel suçlar ile ilgili hizmet içi eğitim almış olmasına özen gösterilmelidir.
- ➔ İfadeyi alan, gizliliğe riayet etmelidir.
- ➔ İfadeyi alan, mağdurun yaşadıklarının neden olduğu travma konusunda duyarlı olmalı ve mağdurun kendini güvende hissedeceği bir ortam hazırlamalıdır.
- ➔ Mağdur, genellikle ifadeyi alanın yargılayıcı tavırlarını çok kolay bir şekilde sezebileceğinden, ifadeyi alanın mağduru yargılayıcı hitap ve yaklaşımlardan kaçınması, ifadenin sıhhati ve mağdurun örselenmemesi açısından hayati önem taşımaktadır.
- ➔ İfadeyi alanın, mağdurdan gerekli bilgileri elde edebilmesi için sabırlı olması ve kişisel değerlerini ifadeye yansıtmaması gerekmektedir.
- ➔ Bu tür ifade almalar, son derece zorlu ve uzun olabileceğinden, ifadeyi alan, sürecin başından sonuna kadar sakin ve sabırlı tavrını sürdürebilmeli, anlatımın olağan akışını bozacak müdahalelerden kaçınarak dikkatini korumalıdır.
- ➔ İfadeyi alan, görev yaptığı bölgede yaşayan insanların özelliklerini, sosyal ve ekonomik durumunu, suç istatistiklerini ve bölgenin yapısını iyi bilmelidir.

3.4. İfade Alma Odasının Özellikleri

- ➔ İfade alma odası; müstakil, özel olarak bu amaç için tahsis ve inşa edilmiş olmalı, dikkati dağıtacak unsurlardan arındırılmalıdır.
- ➔ Odanın kapısına **“Lütfen rahatsız etmeyiniz”** uyarısı asılmalı, cep telefonları kapatılmalı, gerektiğinde odaya sokulmamalıdır.
- ➔ Oda içerisinde ifadeyi kayıt altına alan kamera sistemi bulunmalı, ancak mağdurun dikkatini dağıtmayacak şekilde konumlandırılmalıdır.
- ➔ İfade alma odası, konuyla ilgisiz kişilerin içerideki konuşulanları duyamayacağı ve göremeyeceği şekilde dizayn edilmelidir.
- ➔ İfade alma odasının derli toplu, temiz olması mağdurun kendisini rahat hissetmesi için önemlidir. Oda sade bir şekilde dizayn edilmeli, tasarımı göz alıcı olmamalıdır. Odanın geneline sükunet hakim olmalıdır.
- ➔ İfade alma odasında, mağdur ile ifadeyi alan personele ait koltuk veya sandalyeler aynı seviye ve konumda olmalı, üstünlük ifade edebilecek oturma şekillerinden kaçınılmalıdır.

3.5. İfadenin Alınmasında Dikkat Edilecek Hususlar

3.5.1. İfade Alma Öncesi Hazırlık Aşaması

Cinsel suç mağduru ve tanığı kişilerin ifadeleri bu alanda uzmanlaşmış ve eğitim almış kişiler tarafından alınmalıdır.

İfadeyi alacak personel; olay, mağdur ve belirlenmiş ise fail hakkındaki genel bilgilere ifade alma öncesinde vakıf olmalıdır.

Olayla ilgili elde etmesi gereken bilgileri, delil olarak nelerin önem taşıdığını ve mağdurun yaş, eğitim, aile gibi özelliklerini bilerek önceden görüşme planı çıkarmalı, mağdurun kişisel özellikleri ile ilgili önyargısız olmalıdır.

İfadeyi alan personelin, suçun aydınlatılmasına yönelik delilleri bir araya getirebilmek için mağdurun psikolojik durumunu da dikkate alarak aşağıda belirtilen örnek sorulara cevap araması gerekmektedir:

1. Olayın tarihi ve zamanı,
2. Olayın meydana geldiği yer (ev, araba, ormanlık boş arazi vb.),
3. Şüpheli sayısı ve şüpheliye/şüphelilere ait özellikler,
4. Mağdurun şüpheli/şüphelileri tanıyıp tanımadığı,
5. Olay anındaki giysileri,
6. Olayın başlayış ve gelişmesi ile mağdurun fiil karşısındaki tepkisi ve ne tür davranışlar gösterdiği,

7. Cinsel ilişkinin niteliği (anal, vaginal, oral) ve kaç kez tekrarlandığı,
8. Fiziksel veya sözel şiddet görüp görmediği,
9. Mağdur ile şüpheli/şüpheliler arasında geçen her türlü konuşma,
10. Silah veya benzeri alet kullanılıp kullanılmadığı,
11. Kondom kullanılıp kullanılmadığı,
12. Olaydan sonra yıkanıp yıkanmadığı,

3.5.2. İfade Almanın Aşamaları

a) Giriş Aşaması

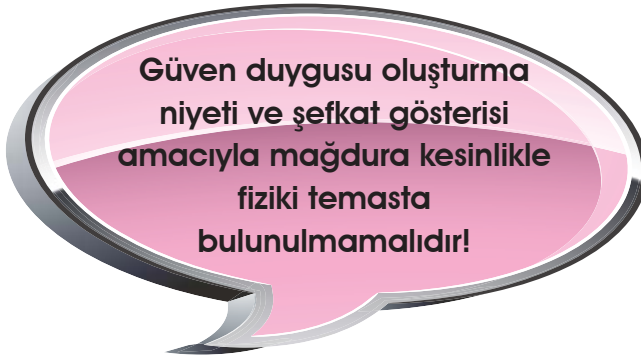
- ➔ Cinsel saldırıya, istismara veya tacize maruz kalmış mağdurun, varsa psikolojik danışman, sosyal hizmet uzmanı veya psikolog tarafından psikolojik olarak hazırlanması sağlandıktan sonra ifadesi alınmalıdır.
- ➔ İfade almaya başlanırken mağdurun fiziksel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik önlemler alınmalıdır.
- ➔ İfadeyi alan, öncelikle mağdura ifade esnasında bulunacak kişileri tanıtmalı ve bulunma nedenlerini anlatmalıdır. Görüşmeye hazır olup olmadığı sorulmalı ve gerekirse kendisine zaman tanınmalıdır.
- ➔ İfade kayıt ediliyor ise mağdura, ifade alma işlemlerinin kayıt altına alındığı, bu kaydın soruşturmaya özgü olduğu ve başka bir yerde kullanılmayacağı konusunda bilgi verilmelidir.

b) Serbest Anlatım

- ➔ İfade almanın ilk aşamasında olayla ilgili soru sormaktan kaçınılmalı, mağdur kendiliğinden konuşur ise sözü kesilmemeli, konuşmaz ise, mağdurun kendisi hakkında kısaca bilgi vermesi istenilerek başlanmalı, belirli bir süre serbest anlatımına izin verilmelidir.

Konuşmaya başlamayanlardan günlük hayatını anlatması istenebilir.

Görüşmeye arkadaşları, okulu veya kişisel ilgileri sorularak başlanabilir.

- ➔ İfade alma esnasında mağdurun normal konuşma hızında ve kendi ifadeleri ile yaşadığı olayı anlatmasına izin verilmeli, sözü olabildiğince kesilmeden sabırla dinlenmelidir. Önemli noktalar daha sonra sorulmak üzere not alınmalıdır.
- ➔ İfade alma sürecinde olayla ilgili delil olabilecek tüm detayların, yargılamada sağlıklı bir şekilde yer alması için teknik imkânlardan yararlanılmalıdır.
- ➔ Soruşturma yönüyle mağdurun ifadesindeki şüpheli ve olay yeri tarifi önem arz eder. Çünkü; cinsel suçlarda mağdur aynı zamanda olayın en önemli tanığıdır da. Bu

nedenle şüphelinin vücudunda bulunan doğum lekesi, ben, yara vb. ayırt edici unsurlar mutlak suretle mağdur ifadesine geçirilmelidir.

- ➔ Mağdurun ifadesi alınırken olay yeri ve olay yerinde bulunan eşyalar tarif ettirilmeli, mağdurun tarifi doğrultusunda inceleme yapılmalıdır.

c) Sorular ve Cevaplar

İfade almada öncelikle olaya göre suç tipi belirlenip, suçun unsurlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine yönelik sorulara mutlak surette yer verilmeli ve bu soruların cevabı aranmalıdır.

Mağdurun yaşadığı olayı netleştirmek için aşağıdaki soru türleri sırayla sorularak ifade almaya devam edilmelidir. Kişiye anlattıklarının çok önemli olacağı ve konunun açığa çıkartılması amacıyla bazı sorular sorulacağı ifade edilerek başlanabilir.

İfadeyi alan, ifade boyunca açık uçlu soruları kullanmaya gayret etmelidir. Çünkü bu tür sorular, mağdurun yaşadıklarını daha geniş şekilde anlatan cevaplar vermesini sağlayacaktır.

1- Açık Uçlu Soru: Mağduru herhangi bir cevaba yönlendirmeden, konuya ilişkin daha fazla bilgi vermesini sağlayan sorulardır. Örneğin; **“Olayı bana anlatır mısın? Nasıl oldu? Konuyu biraz daha açar mısın? Hatırladığın başka birşey var mı?”** gibi.

2- Belirgin Bir Konuya İlişkin Sorular: Konunun netliğe kavuşturulabilmesi için detaylandırma amaçlı sorulan sorulardır. İlave bilgi elde etmek, serbest anlatma aşamasında veya açık uçlu sorulara verilen cevaplar sırasında ortaya çıkan belirsizlikleri netleştirmek için sorulur. Mağdura, şüpheliyi tanıyıp tanımadığı, şüphelinin kimliği, tanıyorse ilişkilerinin düzeyi ve olayın nasıl olduğu konusunda detaylı sorular sorulmalıdır. Örneğin; **“Ne? Nerede? Ne Zaman? Kim?”** gibi.

“**Neden**” ile başlayan sorular kişilerde suçluluk ve utanç duygusu uyandırabileceğinden bu tür sorular tercih edilmemelidir. Soru sorulurken kullanılan ses tonu ve sorulma şeklinin uygun olması gerekir. Mağdura, suçlamada bulunacak şekilde değil, açıklama amacı ile sorulduğu hissettirilmelidir.

3- Kapalı Uçlu Sorular: Bu tür sorular, açık uçlu ya da belirli bir konunun açıklığa kavuşturulmasında yetersiz kaldığı durumlarda sorulmalıdır. Cevabı evet veya hayır şeklinde olan, kısa ve net cevaplar gerektiren sorulardır. Örneğin; “**Ahmet’i tanıyor musun?**”, “**Olay beyaz bir arabanın içinde mi gelişti?**”, “**Yüzünüzdeki tırnak izini onun yaptığını söylemişsiniz, doğru mu?**” gibi.

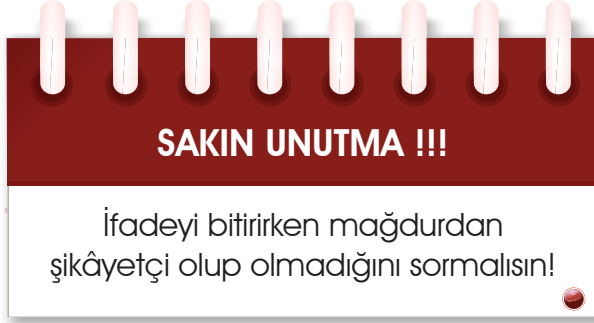
d) İfade Alma İşlemine Son Verilmesi

İfadeyi alan, ifadeyi sona erdirmeden önce, delillere ilişkin önemli hususların belirlenip belirlenmediğini veya daha fazla netleştirmeye ihtiyaç duyulan konuların olup olmadığını tespit etmelidir.

Mağdura, anlatmak istediği veya üzerinde konuşmak istediği herhangi bir konu olup olmadığı sorulmalıdır. Anlattıkları dinlenmeli ve sorularına içtenlikle cevap verilmelidir.

Mağdura, ifadeyi bitirmeden konu ile ilgili söylemek isteyeceği başka birşey olup olmadığı sorulmalıdır.

İfadeyi alan daha sonra, katkılarından dolayı mağdura teşekkür etmeli ve ifade sona erdirilmelidir.

3.5.3. İfade Alma Sonrası Değerlendirme ve Bilgi Paylaşımı

- ➔ İfade alma sonrası elde edilen bilgiler ışığında olayı aydınlatacak bulgular ile ifadelerden elde edilen deliller toplanmalıdır.
- ➔ Soruşturmacı ekip, olay yeri inceleme personeli ile koordine kurarak cinsel suçlarla ilgili temin edilebilecek deliller hakkında bilgi paylaşımı yapmalıdır.
- ➔ İç beden muayenesi gereken hallerde mağdurun sağlık kuruluşuna sevki mutlaka Cumhuriyet savcısının yazılı talimatı ile yapılmalıdır. Polis, talimat olmaksızın sevk işlemini gerçekleştirmemelidir.
- ➔ Cinsel suç soruşturmalarının her aşamasında, görevli polis ve diğer kurum çalışanları, mutlak suretle bu suçun unsurlarını ve unsurlara yönelik soruşturma yöntemlerini bilmelidir.
- ➔ Mağdurun, eylem sonucu veya suçtan bağımsız olarak korunma ihtiyacı bulunduğu tespit edilmesi halinde, derhal koruma tedbirlerine başvurulması hususunda Cumhuriyet savcısından talimat alınmalıdır.

Kontrol Listesi ve Sorular 1

1. Mağdur kimdir?
2. Mağdurun hukuki tanımı nedir?
3. Mağdurun hakları nelerdir?
4. Cinsel suç olaylarının polise intikal şekilleri nelerdir?
5. Mağdur delil midir?
6. Mağdurun ihtiyaçları nelerdir?
7. Mağdur yaşının önemi nedir?
8. Cinsel saldırı, çocuğun cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarını ayırıcı unsurlar nelerdir?
9. Somut olayda hangi cinsel suçun oluştuğu ve unsurları belirlendi mi?
10. İfadeyi alan personelin dikkat etmesi gereken hususlar nelerdir?
11. Olay yeri incelemeyi yapan ile soruşturmayı yapan arasındaki koordine nasıl olmalıdır?
12. İfade alma ortamı nasıl olmalıdır?
13. İfade öncesinde avukat, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, tercüman hazır mı?

Kontrol Listesi ve Sorular 1

14. Teknik donanım hazır mı?
15. Mağdur görüşmeye hazır mı?
16. Mağdura sorulacak sorular nasıl olmalı?
17. İfadeyi alan, mağdurla görüşmeye hazır mı?
18. Mağduru yargılayıcı ve rencide edici sorulardan kaçınıldı mı?
19. Konuşmaya başlamayanlar için nasıl bir yol izlenilmeli?
20. İfade alanın beden dili nasıl olmalı ?
21. İfade esnasında ifadenin akışını bozacak bölünmeler, zamansız ve ilgisiz kişilerin ifade yapıldığı yere giriş ve çıkışına engel olacak tedbirler alındı mı?
22. İfade esnasında not alınmalı mı?
23. İzlenecek hukuki yol mağdura anlatılmalı mı?

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇUN ŞÜPHELİLERİ VE İFADE ALMA

4.1. Şüpheli

Şüpheli, soruşturma evresinde suç şüphesi altında bulunan kişidir.

4.2. Şüpheli Hakları

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "İkinci Bölüm: *İfade ve Sorgu Usulü*" üst başlığı altında şüpheli veya sanığa ifade alma sırasında tanınan haklar şöyledir:

"İfade ve Sorgunun Tarzı"

Madde 147 - (1) Şüphelinin veya sanığın ifadesinin alınmasında veya sorguya çekilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:

- Şüpheli veya sanığın kimliği saptanır. Şüpheli veya sanık, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.
- Kendisine yüklenen suç anlatılır.
- Müdafi seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafiin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir. Müdafi seçecek durumda olmadığı ve bir müdafi yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafi görevlendirilir.
- 95'inci madde hükmü saklı kalmak üzere, yakalanan kişinin yakınlarından istediğine yakalandığı derhâl bildirilir.

- e) *Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu söylenir.*
- f) *Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek olanağı tanınır.*
- g) *İfade verenin veya sorguya çekilenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır.*
- h) *İfade ve sorgu işlemlerinin kaydında, teknik imkânlardan yararlanılır.*
- i) *İfade veya sorgu bir tutanağa bağlanır. Bu tutanakta aşağıda belirtilen hususlar yer alır:*
  - 1. *İfade alma veya sorguya çekme işleminin yapıldığı yer ve tarih.*
  - 2. *İfade alma veya sorguya çekme sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren veya sorguya çekilen kişinin açık kimliği.*
  - 3. *İfade almanın veya sorgunun yapılmasında yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise nedenleri.*
  - 4. *Tutanak içeriğinin ifade veren veya sorguya çekilen ile hazır olan müdafî tarafından okunduğu ve imzalarının alındığı.*
  - 5. *İmzadan çekinme hâlinde bunun nedenleri.*

4.3. Şüphelinin İfadesini Alan Polisin Sahip Olması Gereken Özellikler

Polisin ifade alma konusunda uzman olması, profesyonel bir yaklaşımla hareket etmesi ve ifade alma yeteneğinin gelişmiş olması, soruşturmanın akıbetini etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır.

Şüphelinin ifadesini alacak personelin aşağıdaki niteliklere sahip olmasına özen gösterilmelidir:

- ➔ İfade alma ile ilgili eğitilmiş olmak,
- ➔ Hukuki gelişmeleri takip etmek,
- ➔ Mesleki tecrübe sahibi olmak,
- ➔ Dikkat ve özen sahibi olmak,
- ➔ Mantık yürütme kabiliyetine sahip olmak,
- ➔ Sakin, sabırlı, kararlı, araştırmacı ve sorumluluk sahibi olmak,
- ➔ Kendini geliştirme yeteneğine sahip olmak,
- ➔ İnsanlarla iletişim kurabilmek,
- ➔ Genel psikoloji bilgisine sahip olmak,
- ➔ Duygu, düşünce ve tepkilerini kontrol edebilmek,
- ➔ Analiz ve sentez yapabilme yeteneğine sahip olmak,

4.4. Şüpheli Hakkında Bilgi Toplanması

Cinsel suçlarda olay anında mağdurla ilk görüşme yapan ekip, olayın oluş şekline göre ziyade, şüphelinin eşgal bilgilerini ve olay yerinden kaçış istikametini öğrenmeli, buna göre diğer ekiplerin yönlendirilmesini sağlamalıdır.

Mağdurun ifadesindeki şüpheliye ait fiziki özellikleri içeren beyanlar değerlendirilerek şüphelinin kimlik tespiti sağlanmalıdır.

Soruşturmacı personel; ifade alma işlemi öncesinde ifadesi alınacak kişilerle ilgili her türlü bilgiyi toplamak, şüphelilerin olaydaki fonksiyonlarını tespit etmek, elde edilen delilleri muhafaza etmek, şüphelilere ifade alma esnasında sorulacak kontrol sorularını hazırlamak, ifade alma odasının, ifade alma sırasında kullanılacak büro malzemelerinin tam ve uygun olmasını sağlamak, gelişmeleri takip etmek, ifadeyi soru sorma teknikleri ve ifade alma prensiplerine göre yürütmek, ilgili diğer birimler ile görev ve sorumluluğu yönünden işbirliği yapmak gibi temel birtakım ön hazırlıkları yerine getirmelidir.

Yakalama aşamasından önce, diğer bilgiler yanında şüphelinin ailesi, yakın çevresi ve varsa daha önce işlediği suçlar incelenerek buna göre uygulama planı oluşturulmalıdır.

Yakalama sonrası üst arama esnasında, özellikle şüphelinin mağdurdan aldığı veya suçta kullandığı materyaller mevcut ise, aramada bunlara dikkat edilmelidir. (mağdura ait para, küpe, kolye, yüzük veya şüphelinin giysileri vb.)

Cinsel suç şüphelilerinin genel özelliklerine bakıldığında; aynı suçu daha önce de işledikleri gözlemlenmektedir. Bu yüzden suç mahalline yakın yerleşim yerinde, hakkında cinsel suçlardan daha önce işlem yapılmış kişiler olup olmadığı veya benzer olayların meydana gelip gelmediği araştırılmalıdır.

Cezaevlerinde cinsel suçlardan tutuklu veya hükümlülerin tahliye olup olmadığı tespit edilmeli, özellikle çocuklara karşı cinsel suçları işleyen kişilerin aynı suçu tekrar işleyebilecekleri göz ardı edilmemelidir.

4.5. Soruşturmacının Şüpheliye Yaklaşımı

- ➔ Soruşturmacı, ilk olarak şüpheliyi tanımaya çalışmalı, özgeçmişi, kişisel ilgileri, hastalıkları ve psikolojik durumu hakkında bilgi almalıdır.
- ➔ Şüpheliyle iyi bir iletişim kurulmalıdır. Önyargısız yaklaşıldığını hissettirmek iletişimde yarar sağlayacaktır.
- ➔ Soruşturmacı personel, suç şüphelisini hiçbir şekilde yönlendirmemeli, suçluluğu veya suçsuzluğu hakkında peşin hükümlerle hareket etmemeli, olaya taraf olabilecek tutum ve davranışlardan kaçınmalıdır.
- ➔ İletişimde kilitlenmeye yol açacak davranış ve sözlerden kaçınmalıdır. Öğüt vermemeye ve suçlayıcı olmamaya dikkat edilmelidir.
- ➔ Ses tonu iyi ayarlanmalıdır.
- ➔ Şüpheli, işlediği suç nedeniyle toplum tarafından fazla tepki alabileceği ve cinsel rahatsızlıklarını itiraf etmede güçlükler yaşayabileceğinden makul yöntemlerle kendisiyle iletişim kurulmalıdır.
- ➔ Şüphelinin onur ve haysiyetini zedeleyici davranışlardan kaçınılmalıdır.
- ➔ Soruşturmacı, soruşturma süresince toplumda meydana gelebilecek olası tepkileri ve infialleri göz önünde bulundurarak titiz davranmalı ve hızlı hareket etmelidir.

4.6. İfade Almada Dikkat Edilecek Hususlar

4.6.1. İfade Alma İçin Hazırlık Yapılması

Şüpheliyi yakalayan görevli, kanuni haklarını ve neden yakalandığını bildirdikten sonra şüpheliyi soruşturmacıya teslim etmeli, olaya ilişkin kendisiyle detaylı konuşmalar yapmamalıdır.

İfade alan, ifade öncesi moral ve motivasyon yönünden kendisini hazırlamalıdır. İfade almada neleri niçin ve nasıl tespit edebileceğini bilmeli, suçun unsurlarını tespiti yarayan sorular hazırlamalıdır.

Fazla eşya, ifadeyi alanın ve şüphelinin dikkatini dağıtacağından, ifade alma odasında gereğinden fazla eşya bulundurulmamalıdır. Aynı nedenle ifade alma odası dış çevrenin görünümü ve gürültüsünden yalıtılmış olmalıdır. Işık durumu iyi ayarlanmalıdır.

Gizlilik prensibine kesinlikle uyulmalıdır. İfade alma sırasında şüpheli, müdafî, ifadeyi alan ve yazan dışında kimsenin bulunmaması gerekmektedir.

İfadeyi alanın otoritesinin korunması ve ifade sürecinin sağlıklı yürümesi için, ifade alınan odaya zorunlu haller dışında giriş çıkışı önleyecek tedbirlerin alınması gereklidir.

İfadeyi alan, şüpheliyi tanımak ve onun kendisini rahat hissetmesini sağlayabilmek amacıyla özyaşam öyküsü, iş, aile, sosyal çevresi ve kültürü hakkında kendisine sorular yöneltmelidir.

Mağdurun vermiş olduğu bilgilerden sorular hazırlanarak, bu sorular basitten detaya doğru şüpheliye sorulmak üzere ifade öncesinde hazır hale getirilmelidir. İfade alma esnasında olabilecek olumsuzluklar karşısında alternatif sorular her zaman hazır tutulmalıdır.

İfade alma öncesi suçla ilgili tespit edilen delillerden, şüpheli tarafından teyide veya ayrıntıya gerek duyulanlar ifade esnasında

mutlak surette şüpheliye soru olarak yöneltilip, olumlu veya olumsuz cevapları alınmalıdır.

4.6.2. İfade Almada Uygulanacak Usul

İfade alma; şüphelinin polis veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini ifade etmektedir.

Polisin soruşturma evresinde, ifade alma işlemine ilişkin yerine getirmesi gereken hükümleri içeren düzenlemelerden biri CMK ve PVSK hükümlerine dayanarak hazırlanan “**Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği**”dir. Yönetmeliğin “**İfade Almanın Esasları**” başlıklı 23 üncü maddesinde şöyle denilmektedir:

“Şüphelinin ifadesinin alınmasında aşağıdaki hususlara uyulur:

Şüphelinin kimliği saptanır. Şüpheli, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.

- a) Kendisine yüklenen suç anlatılır.*
- b) Müdafî seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafîin ifade sırasında hazır bulunabileceği kendisine bildirilir. Müdafî seçecek durumda olmadığı ve bir müdafî yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirilir.*
- c) Müdafî sadece hukukî yardımda bulunabilir, şüphelinin ifadesi alınırken şüpheliye sorulan soruya doğrudan cevap veremez, onun yerini aldığı izlenimi veren herhangi bir müdahalede bulunamaz. Hukukî yardım maddî olayı karartabilecek müdahalelerin yapılması anlamına gelmez. Müdafî şüpheliye bütün kanunî haklarını hatırlatabilir ve*

müdafinin her türlü müdahalesi tutanağa geçirilir.

- d) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 95 inci maddesi hükmü saklı kalmak üzere, yakalanan kişinin yakınlarından istediğine yakalandığı derhal bildirilir.*
- e) Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu söylenir.*
- f) Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek imkanı tanınır.*
- g) İfade verenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır.*
- h) İfade işlemlerinin kaydında, teknik imkanlardan yararlanılabilir.*
- i) İfade bir tutanağa bağlanır. Bu tutanakta şunlar yer alır:*
  - 1) İfade alma işleminin yapıldığı yer ve tarih,*
  - 2) İfade alma sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren kişinin açık kimliği,*
  - 3) İfade alma sırasında, yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise nedenleri,*
  - 4) Tutanak içeriğinin ifade veren ile hazır olan müdafî tarafından okunduğu ve imzaları,*
  - 5) İmzadan çekinme halinde bunun nedenleri belirtilir, ifade esasları yönetmelikte belirlenen “İfade Tutanağı” formatına uygun olarak yerine getirilir.”*

“İfade Almada Yasak Yöntemler” başlıklı 24’üncü maddesinde ise şöyle denilmektedir:

“İfade veren şüphelinin beyanı, özgür iradesine dayanmalıdır. Bunu engelleyici nitelikte kötü davranma, işkence, ilaç verme, yorma, aldatma, cebir veya tehditte bulunma, bazı araçları kullanma gibi bedensel veya ruhsal müdahaleler yapılamaz.

Kanuna aykırı bir yarar vaat edilemez.

Yasak usullerle elde edilen ifadeler rıza ile verilmiş olsa da delil olarak değerlendirilemez.

Şüphelinin aynı olayla ilgili olarak yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında, bu işlem ancak Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabilir.

Hiç kimse, kendisini veya kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.”

4.6.3. İfade Alma Aşaması

- ➔ İfade almaya başlama, ara verme ve benzer konularda insiyatif ifadeyi alanda olmalıdır. İfade veren veya diğer hazır bulunanların taleplerini, ifadeyi alan kişi değerlendirmelidir.
- ➔ İfade alma esnasında cinsel suçların basit ve nitelikli halleri göz önünde bulundurularak buna uygun sorular sorulmalı, sorular basit ve kısa, alınacak cevaplar uzun olmalıdır.
- ➔ Şüphelinin ifadesi, varsa maddi delillerle desteklenmelidir.
- ➔ İfade alma esnasında psikolog yardımından faydalanılıyor ise, zaman zaman ara verilerek psikoloğun tespitleri dinlenmelidir.

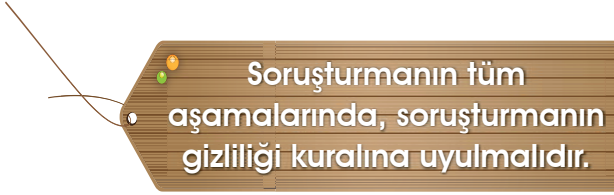

- ➔ Şüpheli başlangıçta hiç engellenmeden dinlenmeli, sözleri bittikten sonra mantığı etkileyen sorular yöneltilerek hatırlamasına yardımcı olunmalıdır. Soruşturmaya ışık tutacak kısımlar tutanağa geçirilmelidir.

4.6.4. İfade Alma Sonrası Yapılacak İşlemler

İfade alma işlemleri sonrasında, şüphelinin ifadesinde somut olarak belirttiği hususlar araştırılmalıdır.

Şüphelinin ifadesinde beyan ettiği yeni deliller için, ilgili birimlerle koordine kurulmalıdır. Örneğin; şüphelinin olay esnasındaki kıyafetinin incelenmesi sağlanmalıdır.

Kontrol Listesi ve Sorular 2

1. Mağdurun ifadesi şüphelinin tespiti için yeterli mi?
2. Mağdur beyanı, olay yeri inceleme ve tanık beyanı ile şüpheli tespit edilemediyse neler yapılmalı?
3. Mağdur beyanları ile tanık beyanları örtüşüyor mu?
4. Şüphelinin tespiti için gerekli polisiye teknik ve taktikler biliniyor mu?
5. Potansiyel şüpheliler takip ediliyor mu?
6. Şüpheli hangi aşamada gözaltına alınmalı?
7. Şüphelinin açık kimlik ve adresi ile sosyo ekonomik kültürel durumu tespit edilmeli midir?
8. Şüphelinin; madde bağımlılığı, varsa önceki suç dosyası, cinsel tercihleri, ev aramasındaki veriler, bilgisayar kayıtları, iletişim kayıtları tespit edildi mi?
9. Şüphelinin yakın çevresinden (ailesi, arkadaşları vs.) sosyal yaşantısı, psikolojisi hakkında bilgi alındı mı?
10. Şüpheli, daha önce benzer bir suçtan soruşturma veya kovuşturma geçirmiş ise ilgili evraklar kontrol edildi mi?
11. Şüphelinin sürekli kullandığı bir ilaç var mı? Süregelen bir hastalığı var mı?

Kontrol Listesi ve Sorular 2

12. Şüpheli hakları hatırlatıldı mı?
13. Şüphelinin gerektiğinde teşhisi yaptırılıyor mu? Teşhis, usulüne uygun yapılıyor mu?
14. İfade alınmasından evvel gerekli koşullar oluşturuldu mu?
15. Şüpheli, diğer şüphelilerle aynı ortamda mı tutulmalıdır?
16. Şüphelinin muhafazası esnasında psikolojik destek alması sağlanmalı mıdır?
17. Soruşturmanın tüm aşamalarında gizlilik esasına riayet edildi mi?
18. Şüphelinin hastaneye ve adliyeye sevkı esnasında gerekli tedbirler alındı mı?
19. Suç ile ilgili tüm deliller toplanıp değerlendirildi mi?
20. Gerek tanık beyanları gerekse mağdur beyanları ve teknik çalışmalar sonrasında elde edilen delillerin teyidine yönelik sorular hazırlandı mı?
21. Sorular olayın seyrine göre soruldu mu?
22. İfade aşaması kayıt altına alınıyor mu?
23. İfade alınırken görsel objeler (resim, fotoğraf, ekspertiz raporları, delillerin raporları vs) kullanıldı mı?

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLARDA DELİLLENDİRME

Çağdaş ceza yargılamasında, suçun ispatı, maddi deliller ile yapılmaktadır. Hukuk sistemimizde de hâkim, dava dosyasındaki deliller ışığında nihaî kararını verir. Bu nedenle, mahkeme kararlarının doğruluğunun sağlanması ve adaletin tam tecellisi bakımından delillerin güvenilirliğinin sağlanması büyük öneme haizdir.

Olaya ilişkin bulgular toplanırken hukuka uygun olmasına dikkat edilmelidir. Hukukumuzda delillerin hukukîliği esas alınmaktadır. Bu çerçevede yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir (CMK Madde 217/2). Yargılama aşamasında hukuka uygun olmayan bulgular, delil niteliğini kaybedeceğinden soruşturma ve kovuşturma olumsuz etkilenecektir.

5.1. Olay Yeri İncelemesinin ve Delillendirmenin Hukukî Boyutu

Olay yerinin incelenmesi ve suçun delillendirilmesi ile ilgili bazı kanun ve yönetmelik maddelerine aşağıda yer verilmiştir:

- ➔ **Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75 ila 81'inci maddeleri,**
- ➔ **Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun Ek-6'ncı maddesi,**

- ➔ **Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fiziki Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmeliğin 7, 8 ve 11'inci maddeleri**
- ➔ **Adli ve Önleme Arama Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesi**

Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fiziki Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in **6'ncı maddesi** gereğince, **şüpheli veya sanığın** vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine, Cumhuriyet savcısı veya mağdurun

istemiyle ya da re'sen hakim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilmektedir. Ancak üst sınırı iki yıldan daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda; kişiden kan, saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınamaz.

Biyolojik delillerin özelliğini yitirdiği hallerde, mağdurun alınan ifadesi ve ifadesindeki şüpheli ve olay yeri tarifi, soruşturma bakımından tek başına önemli bir nokta haline gelecektir. Çünkü bu olayların her zaman bir tanığı bulunmadığı bir gerçektir. Çoğu zaman suçun mağduru aynı zamanda tanığıdır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların delillendirilmesinde aşağıda belirtilen hususların önemli olduğu değerlendirilmektedir.

- ➔ Kişinin, cinsel dokunulmazlığının ihlal edildiğine dair tıbbi bulgu mevcut olup olmadığı,

- Vücudunda direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde darp-cebir izi bulunup bulunmadığı,
- Alkollü olup olmadığı,
- Cinsel dokunulmazlığının ihlal edildiğine dair tıbbi bulgu mevcut olup olmadığı,
- Beden veya ruh sağlığının bozulup bozulmadığı,
- Fiilin, vücuda organ veya sair bir cisim sokularak işlenip işlenmediği,
- Fiili livata bulgusuna rastlanıp rastlanmadığı,
- Maddi delil olabilecek (eylem sırasında failden mağdura, mağdurdan faile geçişi mümkün sperm, kan, tükürük, kıl, deriye ait hücreler, dışkı vb.) bulguların bulunup bulunmadığı,
- Maddi delil olabilecek bulguların varlığı halinde kriminal inceleme yapabilmek amacıyla numune alınması.

5.2. Delillerin Muhafazasında Dikkat Edilecek Hususlar

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara müdahale eden polisin her suçta olduğu gibi olay yerini koruma, delillerin muhafazasını sağlama ve ilgili olay yeri ekibi ile derhal irtibat kurup olay mahallinin güvenliğini sağlama görevleri bulunmaktadır.

Olay yerine,
uzman ekiplerin
dışında görevli girmesine
müsaade edilmemelidir.

Olay yeri inceleme ekibi haricinde, görevlilerin olay yerine girmek zorunda kalmaları durumunda, kimlerin olay yerinde bulunduğu olay yeri inceleme ekibine bildirilmelidir.

Kimlik ve eşgal tespiti, olay yerine giden ilk ekip tarafından yapılmalı, verilen eşgal bilgileri doğrultusunda diğer ekipler çevrede araştırmaya yoğunlaşmalıdır.

Diğer suçların soruşturmasında olduğu gibi bu suçlarda da olay yerinin muhafazası çok önemlidir. En önemli maddi bulguları, olay yerinden toplanan veya şahıslardan elde edilen veya DNA kaynağı olabilecek biyolojik bulgular (vücut sıvıları, vücut artıkları, kıl, tüy vb.) oluşturmaktadır.

Polisin Adli Görevlerinin Yerine Getirilmesinde Delillerin Toplanması, Muhafazası ve İlgili Yerlere Gönderilmesi Hakkında Yönetmelik'in 14'üncü maddesinde ifade edildiği gibi; "Delillerin muhafazası, suç sayılan olayın meydana geldiği andan itibaren başlar. Olay yerinin açık veya kapalı saha oluşu, hava durumu, delillerin kimyasal ve fiziksel özellikleri göz önünde bulundurularak gerekli koruyucu tedbirler alınır.

Olay yerinde kalması zaruri görülen deliller, soruşturma veya inceleme sonuçlanıncaya kadar görevlendirilecek nöbetçilerle korunur. Diğer deliller, ilgili yerlere gönderilmek üzere soruşturmayı yapan emniyet biriminde, kilitli ve mahsus odalarında veya çelik dolaplarda muhafaza edilir. İlgililerden başkasının herhangi bir sebeple bu yerlere girmelerine veya dolapları açmalarına müsaade edilmez. Polis laboratuvarlarına gönderilen delillerin muhafazası, laboratuvar görevlilerince sağlanır."

incelenmek üzere usulüne uygun ve seri bir şekilde ilgili kurumlara sevk edilmelidir.

Bu olaylarda soruşturmanın daha sağlıklı yürütülebilmesi için belli formlar ve şemalar kullanılmalıdır. Hatta checklist şeklinde dokümanlarla yapılan veya yapılmayan işler tespit edilmelidir. Vücuttaki travmatik değişikliklerin, (*ekimoz, sıyrık, laserasyon, ısırik, ip izi vb.*) yeri, niteliği belirlenmelidir.

Mağdur, olay sonrası vücut temizliği yapmadan önce vajinal, anal ve oral svap örnekleri ile smear örneklerinin tercihen ilk 6 saat içerisinde ve 24 saate kadar olan süre içerisinde ilgili sağlık personeline aldırılması gerekmektedir. İlgili sağlık personelinin muayenesi ve incelemesi esnasında varsa mağdurun vücudu üzerinde görülebilecek ısırik izlerinden ve sperm kalıntılarından da gazlı bez üzerine steril su veya serum fizyolojik ile nemlendirilerek sürüntü şeklinde örnek alınması istenmelidir.

Bu tür nemli olan sürüntü örneklerinin, mutlak suretle kendi doğal ortamında kuruması sağlandıktan sonra uygun zarf veya tüpler içerisinde laboratuvara ulaştırılması sağlanmalıdır.

Olay yeri ile şüpheli ve mağdurdan elde edilen bulguların analizine yönelik olarak, mağdur ve şüpheliden de kan veya tükürük örneği mevzuata uygun olarak alınmalıdır.

5.3. Olay Yerinin Muhafazası ve Kayda Alınması

Mağdurun verdiği bilgiler ışığında olayın nerede geçtiği tam olarak tespit edilmelidir.

Olay yeri; açık arazi, otomobil içerisi, oda veya herhangi bir yer olabilir. Olay yeri inceleme ekibi gelene kadar olay yeri muhafaza altına alınarak delillerin korunması sağlanmalıdır.

Olay yerine giden ekip olay yerinde taraflara ait kişisel eşyaları, vücut izi (*parmak, avuç, ayak, kulak izi gibi*) bulunduracak unsurları, DNA taşıyabilecek (*tükürük, tırnak kırıntısı, kan, elbise, sigara izmariti gibi*) materyaller ile ayakkabı izi gibi delilleri olay yeri ekibi gelene kadar korumalıdır.

Olay yerinin genel görünümü mutlaka kameraya alınmalıdır.

Örneğin, cinsel saldırıya uğrayan bir kişinin saldırıya maruz kaldığı odanın görüntüsü çok önemlidir. Odanın dağınıklığı, odada bulunan eşyalar ve suç unsuru taşıyabilecek diğer nesnelerin ileride bozulacağı ihtimaline karşılık mutlaka görüntü alınmalıdır. Olayın aydınlatılmasını sağlayabilecek kamera kayıtları soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek gelişmeler göz önüne alınarak yedeklenmelidir.

Olay yeri çevresinde bulunan kamera (Mobese, güvenlik kameraları...vb) kayıtları mutlaka incelenmelidir.

Olayın aydınlatılmasını sağlayabilecek kamera kayıtları (*olay yeri çevresi, mağdur ya da şüphelinin ikamet çevresindeki*) muhafaza edilmelidir.

Tarafların olay sırasındaki kıyafetleri (*kamera kayıtları ile karşılaştırma ve delil incelemesi için*) tespit edilerek değerlendirilmelidir.

5.4. Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçların Delilleri

Bu tür suçlarda genellikle tanık olmadığından maddi delil toplamının önem kazandığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Üzerinden zaman geçmiş
ve yıkanmış olsa da, şüpheli
ve mağdura ait eşyaların
değerlendirmeye alınması
gerekmektedir.

Cinsel saldırıya maruz kalan kişinin elbisesi ve bedeni en önemli olay yeri olduğundan, buralardan toplanacak deliller olayın aydınlatılmasına çok büyük katkı ve destek sağlayacaktır. Olayın mağdurundan, olay esnasında üzerinde bulunan tüm giysiler alınarak incelenmelidir.

Genellikle cinsel saldırı olaylarında şüphelinin eylemlerine karşı mağdurun sergilediği fiziksel direnç sonucunda şüpheliye ait ve DNA'sını tespit etmeye yarayan bazı kalıntılara mağdurun tırnak aralarında

rastlanabileceği değerlendirilerek vakit kaybetmeksizin mağdurun sağ ve sol el tırnak örnekleri mevzuata uygun surette alınmalıdır.

**Mağdurun vücudunun,
olay yerinin bir parçası
olduğu unutulmamalıdır!!!**

Mağdurun beyanında şüpheli şahsın vücudunda bulunan doğum lekesi, ben, yara vb. ayırteci unsurlar, mutlak suretle tutanaklara geçirilerek, bu durumun ilerleyen safhada suçluya ulaşmada yardımcı olabileceği unutulmamalıdır. Ayrıca olayın gerçekleştiği ev, işyeri, çiftlik vb. yerlerin dış görünüşünün yanı sıra özellikle suçun vuku bulduğu oda, depo gibi bölümlerin hatırlanan ölçüde detaylı şekilde (eşyaların özellikleri, duvar, çatı, zemin vb.) belirtilmesi bazı durumlarda soruşturmanın aydınlatılması açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Suç mağdurundan alınacak örnekler:

- ➔ Çekilerek çıkartılmış saç kılı (kökleri olmalı),
- ➔ Çekilerek elde edilen pubis kılı,
- ➔ Kan örneği,
- ➔ Alkol ve uyuşturucu aranması için kan, idrar ve tükürük örnekleri,
- ➔ Vücuttaki her türlü şüpheli yerden alınan sürüntü örnekleri,
- ➔ Ağız penis teması varsa ağızdan sürüntü örneği,

- Anal ilişki iddiası varsa anüsden sürüntü örneği,
- Tırnakta bulunması muhtemel deri kalıntıları için tırnak numuneleri,
- Meni bulaşığı olduğu bildirilen bölgelerden sürüntü örneği,
- Mağdurun üzerinde bulunan elbiseler, iç çamaşırı,
- Gebelik testi için kan ve idrar örneği,

Şüpheliden alınacak örnekler:

- Şüphelinin muayenesi esnasında elbiselerinde veya vücunda mağdura ait kan lekeleri veya kıllar elde edilebileceğinden şüpheliye ait giysiler muhafaza altına alınmalıdır.
- Şüphelinin vücudunun herhangi bir yerinden mağdura ait DNA'nın bulunmasını sağlayacak materyaller olabileceğinden, şüphelinin herhangi bir yerini yıkamasına müsaade edilmemelidir.
- Şüpheli tarafından mağdurun müstehcen görüntüleri kayıt edilmiş olabileceğinden, görüntü kaydı yapmaya elverişli cihazlar mevzuata uygun olarak incelenmelidir.
- Mağdurun kıyafet değişikliği yapacağı esnada kıyafetteki bulguların kaybolmaması için mağdurun kıyafetini değiştirdiği zemine tek renk büyük bir bez parçası konularak, düşen maddeler (kıl, lif, vb.) toplanmalıdır.

Kontrol Listesi ve Sorular 3

1. Olay yerine gelen ilk ekip yapması gerekenleri biliyor mu?
2. Olay yerinin merkezi, yakın ve uzak çevresi tespit edildi mi?
3. İlk ekibin gözlemleri kayıt altına alınıp değerlendirme yapıldı mı?
4. Olay yeri koruma altına alındı mı?
5. Mağdur ve şüpheliden elde edilen deliller nelerdir ve bu deliller koruma altına alındı mı?
6. Biyolojik deliller nelerdir?
7. Kimyasal deliller nelerdir?
8. Fiziksel deliller nelerdir?
9. İz deliller nelerdir?
10. Beyan deliller nelerdir?
11. Ses, görüntü ve data delilleri nelerdir?
12. Hangi delillerin ne şekilde bozulmaya (kontaminasyona) uğrayacağı biliniyor mu?
13. Soruşturmanın her aşamasında delil olabilecek materyaller hakkında olay yeri inceleme ekibine bilgi verildi mi?
14. Soruşturmacı birim "Fiziki Kimliğin Tespiti Ve İç Beden Muayenesi Yönetmeliği" hakkında bilgi sahibi mi?
15. Olay yeri inceleme birimi cinsel suç ve nitelikli halleri hakkında yeterli bilgiye sahip mi?

ALTINCI BÖLÜM

6. SORUŞTURMADA DİKKAT EDİLECEK DİĞER HUSUSLAR

Şüpheli gerek ifade alma esnasında, gerekse mahkemeye sevki sırasında mağdurla bir araya gelmeyecek şekilde ayrı bir yerde tutulmalı, mağdur ile karşılaştırılmamalıdır. Şüphelinin beden dili ile veya sözlü olarak mağduru tehdit edip etkilemesine izin verilmemelidir. Çünkü bazen şüpheli ile mağdurun kısa süreli de olsa göz temasında bulunması dahi, mağdurun susmasına ya da kilitlenmesine neden olabilmektedir.

Mağdurun verdiği eşgal bilgileri ışığında şüpheliye ait robot resim çizilmesi şüphelinin yakalanmasında faydalı olacaktır. Olayın akabinde mağdurun yaşadığı tramva da dikkate alınarak teşhis işlemi mevzuata uygun bir şekilde yapılmalıdır.

Cinsel suç şüphelisinin psikolojik durumu göz önünde bulundurularak, yakalama anında kendisine veya başkalarına zarar verebileceği unutulmamalıdır.

Yakalama sonrası, şüphelinin temel hak ve özgürlüklerini koruyarak, toplumsal baskıdan uzak bir tutum sergilenmelidir.

Özellikle toplumda infial uyandıracak cinsel suçlarda, risk durumuna göre şüphelinin yakalanması sonrası ifade alma, yüksek güvenlikli tedbirlere sahip fiziki ortamlarda yapılmalıdır. Şüphelinin adliyeye sevki esnasında, mağdurun yakınları ve çevre halkının şüpheliye zarar vermemesi için gerekli güvenlik tedbirleri alınmalıdır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların soruşturmaları gizlilik içerisinde yürütülmeli, medyaya ve ilgisiz kişilere bilgi verilmemelidir.

Olayla ilgili elde edilen bilgi, görüntü ve belgelerin muhafazasına dikkat edilmeli, kilitli dolaplarda saklanması sağlanmalı, şüpheli teşhir edilmemelidir.

Olayla ilgili iletişimlerde, cep telefonu kullanımı tercih edilmelidir.

Cinsel suç şüphelileri intihara meyilli kişiler olabileceğinden, gözaltı sürecinde ve sevk işlemlerinde şüpheliye dikkat edilmesi gerekmektedir.

Nezarethanelerde imkan olduğu sürece cinsel suç şüphelilerinin, diğer şüphelilerden ayrı tutulması sağlanmalıdır.

İRTİBAT

Emniyet Genel Müdürlüğü
Asayiş Dairesi Başkanlığı
Suç Soruşturması Şube Müdürlüğü
Cinsel Suçlarla Mücadele Büro Amirliği

Tel : 0312 412 28 78 / 79

Faks : 0312 428 81 40

asayisdb@egm.gov.tr

insanticareti@egm.gov.tr